



Pri príležitosti 50. výročia založenia sídliska Terasa v Košiciach sme sa zapojili podaním projektu Maľovaná hodvábná cesta Terasou – cyklus tvorivých dielní“, ktorý bol podporený sumou 300 EUR MČ Košice Západ a za podpory projektu SPOTS poskytnutím priestorov na realizáciu dielní a to vo Výmenníku I. na Terasa v Košiciach.



MESTSKÁ ČASŤ  
KOŠICE-ZÁPAD



Zosumarizovali sme nasledovné poznatky z tohto cyklu. Fotografie z dielní nájdete na našej stránke OZ Tvorivá dielňa:

- <http://www.oztvorivadielna.sk>
- <http://www.facebook.com/OZTvorivadielna>

## I. Maľovanie na hodváb

*Niekoľko tipov k maľbe na hodváb:*

1. Najprv si vyberieme podklad na ktorý chceme maľovať a zadovážime si všetky potrebné pomôcky. (Hodváb, kontúry, farby, štetce, rám, úchytky, lepiacu pásku, paletu na miešanie farieb, pohár s vodou na vymývanie štetcov, soľ na špeciálne efekty).
2. Podklad upneme do posuvného dreveného rámu pomocou vhodných úchytkov (špendlíky, pripináčky, trojzubé pripináčky). Môžeme použiť malý trik a okraje rámu oblepiť lepiacou páskou, aby sme zabránili zafarbeniu dreva. Odporúčame farby, ktoré je možné fixovať žehlením.
3. Motív preniesieme na hodváb a okraje obkreslíme kontúrou.
4. Po zaschnutí motív vyplníme zvolenou farbou. Na zafarbenie malej plochy zvyčajne stačí jedna kvapka. Ak chceme rozpíjavnosť zvýšiť zriedime vopred

farbu s troškou vody alebo rozpúšťadla. Pri vypĺňaní dbáme na to, aby sme sa štetcom nedotýkali kontúry, mohli by sme ju zafarbiť.

5. Po ukončení práce dielko necháme vyschnúť a fixujeme žehličkou podľa návodu.



- **Prečo pri opätovnom nanesení farby na hodvábe ostávajú bodky a kvapky?**

Maľovanie na hodváb je nádhernou technikou, ale je náročná na precíznosť. Hodváb svojou schopnosťou rozpíjania farieb je zaujímavý tým, že farby sa po vymedzené okraje rozpíjú samé a vsiaknu do podkladu. Žiaľ, vzhľadom na to, že po rozpítí už novú farbu neprijíma, je potrebné odhadnúť množstvo farby, ktoré použijete a prebytočnú – kvapôčky a podobne odsať papierovou utierkou alebo suchým štetcom. Neodporúčame preto opätovné maľovanie už namaľovanej plochy.

- Aký rám mám použiť na napnutie hodvábu ?

**Pri maľovaní na hodváb je dôležité mať podklad napnutý na ráme. Je možné použiť:**

- rám posuvný – 4 pohyblivé strany,
- rám pevný – 4 pevné strany,
- rám zasúvací – 3 pevné strany a jedna pohyblivá.

Nevýhodou pevného rámu je rozmerová nemennosť, podklad je nutné prispôbiť veľkosti rámu. Zasúvací rám je možné predlžovať len jedným smerom . Posuvný rám je napriek cenovej náročnosti najlepší , dá sa variáciou strán nastaviť na ľubovoľnú veľkosť a zároveň je možné v prípade potreby podklad dodatočne opäť napnúť.

V predaji sú aj rámiky špeciálne určené na vankúše, ktoré sa dajú rozťahnuť priamo vo vankúši a tak bez odopínania z rámu pomaľovať obe strany vankúša. Vzájomné miešanie farieb

- **Dajú sa farby na hodváb miešať medzi sebou?**

Odporúčame farby na hodváb vodou riediteľné, tie sa dajú miešať aj bežne medzi sebou. Je to výhodou preto, lebo stačí kúpiť štyri základné farby (žltá , červená, modrá a čierna) a miešaním doceliť vybraný odtieň. Zosvetlenie na požadovaný odtieň je možné aj zmiešaním s vodou. Vzhľadom na to, že pri miešaní farieb je ťažké odhadnúť presné množstvo výslednej farby, odporúčame využiť malý trik a farby po skončení práce preliať do fľaštičky s uzáverom – napr. od liekov. Takto máte už namiešanú farbu pripravenú na ďalšie použitie, čo je aj vzhľadom na cenovú náročnosť tejto techniky praktické.

- **Vlastnosti hodvábu:**

Prírodný hodváb v lete chladí a v zime udržiava teplo, aj keď je tenký. Každý druh hodvábu je charakterizovaný číslom – najčastejšie od 5 do 16, ktoré nás informuje o hmotnosti konkrétnej akosti. Čím je číslo vyššie, tým je látka ťažšia.

- pongé
- habotai
- crépe satén
- satén
- chiffon, mousseline
- crépa žoržet
- crépe de chine
- twill
- jaguard
- bourette
- organza

Z vymenovaných druhov sa najčastejšie na šatky a šály používajú PONGE, HABOTAI a CHIFFON (maľované a batikované šatky, sály, štóly, blúzky), SATEN (blúzky, tuniky, topy), KREPDEŠÍN (tuniky, košeľe) a TWILL na vysokokvalitné šatky vyrábané potlačou.

- **Farby na hodváb Marabu Silk**

Žiarivé a brilantné farby na hodváb na vodnej báze , fixované zažehlením. Sú ideálne na všetky druhy hodvábov a jemných bavlnených látok. Sú vzájomne miešateľné. Ponúkané farby a kontúry nájdete vo vzorkovníku. Pre špeciálne efekty je možné použiť soľ. Po zafixovaní je výrobok možné vyprať.

## **II. Technika tieňovania farieb**

Ak chcete ozvláštniť maľbu na hodváb tieňovaním, skúste nasledovný postup. Obrázok preneste na hodváb pomocou kontúry a nechajte zaschnúť. Dbajte na

to, aby všetky okraje na seba nadväzovali, pri nedotiahnutej linke sa Vám farba rozpije mimo plánovanej plochy. Po vybraní vhodnej farby tenkým štetcom naneste linku okolo vnútornej plochy a hrubším štetcom namočeným iba vo vode pokračujte do stredu obrázku. Farba sa postupne zmieša s vodou a vytvorí zaujímavé tieňované efekty.



### III. Technika Šibori

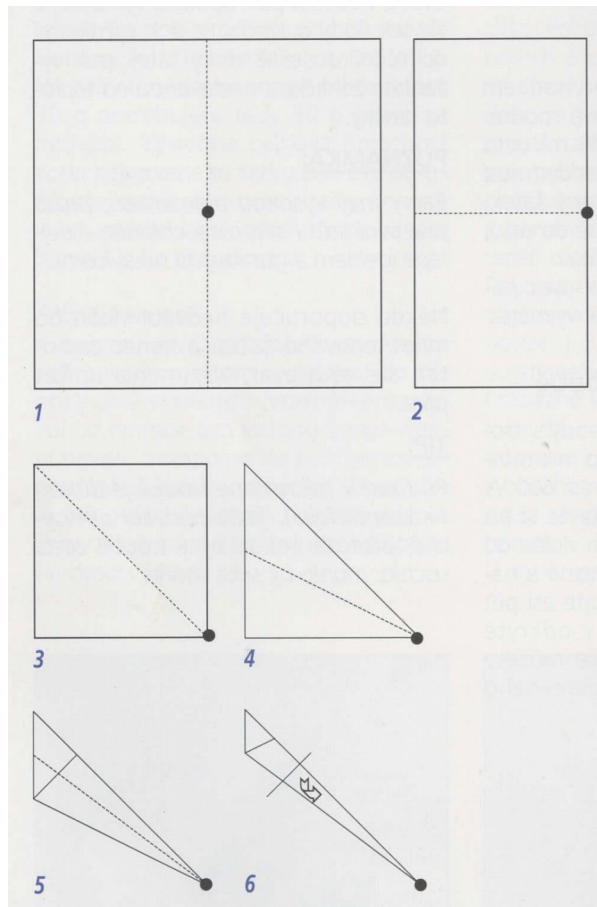


Materiál a pomôcky:

- žehlička,
- žehliaca doska,
- niť alebo povrázok,
- nožnice,
- pipeta,
- farby na fixáciu v mikrovlnnej rúre,
- váha,
- gumové rukavice,
- miska do mikrovlnnej rúry,
- uterák,
- hodvábná šatka,
- ocot.

Postup:

- hodvábnu šatku vyžehlíme a odstrihneme prišitú etiketu
- šatku (šál) poskladáme podľa vybratého vzoru. Nižšie na ukážku jeden zo spôsobov skladania.



Čiernou bodkou je označený stred šatky, čiarkovaná čiara je smer skladania, šípka - smer točenia.

Poskladanú šatku vyvážujeme, alebo použijeme uzol. Vyvážujeme pevne. Pomôže nám aj točenie šatky do smerov. Vytvorí sa nám balíček v tvare „zámotku“. Zámotok položíme na váhu. Zváženie nám slúži na odhad množstva farby ktorú použijeme. Ak šatka váži 4 g, farbu kvapkáme do 8 g. Ak nakvapkáme menej gramov farby, vzniknú nám biele plochy. Ak viac, farby sa zlejú a zničia tvar maľby. Vid'. Obrázok.



Farbu fixujeme vložení zámotku do plastovej misky s vodou a octom. Vložíme do mikrovlnnej rúry, ktorú nastavíme na 600 W a 5 minút. (voda v rúre vrie a fixuje farbu).

Po fixácii vyberieme, pozor na oparenie, zámotok je horúci. Ochladíme ho tečúcou vodou, odmotáme povrázok. Oplachujeme kým šatka púšťa farbu. Vyžmýkame, vysušíme a prežehlíme žehličkou.



#### IV. Hodvábný šperk – hodvábný náhrdelník

##### Potrebuje:

Hodvábnu šatku, farby na hodváb – napařovacie, koráliky a uzávery na korále, hodvábnu niť, ihlu, nožnice, misku do mikrovlnky na zafixovanie farieb, mikroténové vrecká, gumové rukavice, žehličku, mikrovlnnú rúru.

##### Postup:

1. Z hodvábanej šatky (na náš náhrdelník stačí rozmer vreckovky 28x28) odpárame lístok so symbolmi o ošetrovaní hodvábu.

Rozmyslíme si, akú farebnú kombináciu zvolíme a pripravíme si vhodné koráliky a farby. Pri práci s farbami na hodvábe si musíme uvedomiť ich vlastnosti a tiež to ako funguje miešanie týchto farieb, aby sme dosiahli želaný efekt.

Príklad:

- ak zmiešame modrú a žltú, získame zelenú,
- ak zmiešame červenú a žltú, získame oranžovú,

Pri farbení stačí použiť maximálne 2 – 3 farby, zaujímavé sú samozrejme kontrastné odtiene, ktoré dobre vyniknú.

2. Šatku zatočíme a urobíme uzol – uzly.

3. Stočenú šatku namočíme do vody s octom – vyžmýkame prebytočnú tekutinu, stačí ak bude šatka vlhká.

4. Takto pred pripravenú šatku napustíme farbami. Môžete použiť štetec. Ak farby preležete do braleniek, tak farbu nakvapkáme priamo z nich rovno na šatku. Aby farby lepšie prenikli do šatky, po aplikácii farby môžeme ešte šatku stlačiť na miestach, ktoré ostali nezafarbené. Použijeme gumové rukavice, aby sme si nezašpinili ruky. Samozrejme, zauzlenú šatku pootáčame zo všetkých strán.

5. Nafarbenú šatku vložíme do mikroténového vrečka. Vrečko mierne zatočíme na vrchu, čím ho zľahka uzavrieme. Ale iba zľahka, počas pobytu v mikrovlnke sa vo vrecku vyvinie para. Vrečko vložíme do mikrovlnnej rúry.

Podľa veľkosti šatky treba zvoliť čas a výkon, doporučujeme stredný výkon a čas podľa veľkosti šatky, cca od 3 do 5 minút. Za tento čas sa vo vrecku vytvorí para, čím sa zafixujú farby a šatka sa usuší. Pozor! Nesmie sa presušiť, pretože by sa mohol hodvábe spáliť až zhorieť.

6. Po vytiahnutí z mikrovlnky necháme balíček čiastočne vychladnúť, aby sme si nepopálili ruky na horúcom hodvábe.

7. Ak je to možné, hotová šatka by mala „postáť“ aspoň do druhého dňa. (Ideálne ustáľovanie farieb prebieha 24 hodín.) Preperieme v pracom prostriedku určenom pre hodváb prežehlíme.

8. Šatku zrolujeme, navlečieme na ňu koráliky, jednu až päť podľa veľkosti korálok. Drevené, sklenené, keramické – kontrastné či ladiace so zvolenými farbami šatky.

9. Na koniec šatky našijeme hodvábnymi niťami uzávery pre náhrdelníky.



## V. Enkaustika – maľovanie na hodváb žehličkou teplým voskom

Využitie enkaustiky na maľovanie na hodváb. Enkaustická žehlička je ľahká a udržiava stálu teplotu, ktorá je ideálna pre rozpustenie a prácu s farebným voskom. Môže byť použitá na maľovanie, alebo ako mini ohrievacia doska. Má hladký leštený povrch vyrobený z hliníka. Pri prenášaní enkaustickej maľby na textil je potrebné použiť fixatív a enkaustický papier. Detaily je možné dokresliť enkaustickým perom.





## VI. Zamatové pečiatkovanie – využitie Marabu Velvet Touch

Marabu-Velvet Touch – zamatová farba na hodváb na vodnej báze, krycia. Vhodná pre svetlé i tmavé látky na vytváranie optických efektov. Kombinovaním šablón, pečiatok vytvoríte krásne kreácie. Odtiene sú univerzálne použiteľné a hodia sa ku každému odtieňu farieb Marabu-Silk.



## VII. Mandaly

Kruhový polotovar môžeme využiť aj na maľovanie mandál.



### **VIII. Mramorovanie na hodváb**

S využitím farieb na mramorovanie môžete vytvoriť krásne efekty.



Ďakujeme za finančnú podporu MČ Košice Západ a projektu SPOTS za poskytnutie priestorov vo Výmenníku Terasa v Košiciach.

**Tešíme sa na stretnutie s Vami na tvorivých dielnách v budúcom roku.**

OZ Tvorivá dielňa

Slovenskej jednoty 42,  
04001 Košice

IČO: 42245249  
číslo účtu: 2954992353/0200 (VÚB)

[www.oztvorivadielna.sk](http://www.oztvorivadielna.sk) , [info@oztvorivadielna.sk](mailto:info@oztvorivadielna.sk)